

Priloga 3:

Bralci s posebnimi potrebami in mnenja mladih in odraslih bralcev o prebranih knjigah in srečanjih

Bralci s posebnimi potrebami so izvedli 59 srečanj. Po obliki so to družinska in medvrstniška bralna srečanja, tudi obiski v domovih starejših in celo MG pogovori o prebranih knjigah, včasih tudi povezana z izletom, športnimi dejavnostmi, obiskom kulturne ustanove idr. Toda štejemo jih posebej, ker gre za zelo pozorno upoštevanje zmožnosti bralcev s posebnimi potrebami, pogosto tudi za posebna bralna gradiva in ponekod ne gre le za posamezna srečanja, ampak se ob istem gradivu srečujejo tudi večkrat v šolskem letu.

DOŠ 2 Lendava (128 mladih, 45 odraslih)

Miroslav Košuta: Ponikalnice: Mesec skupnega branja smo zaključili s skupnim reševanjem ugank. Potem smo še med seboj izmenjali rabljene knjige. Vsak učenec je prejel tudi novo člansko izkaznico za šolsko knjižnico. Prosto/všečno branje smo v času meseca branja izvedli 4-krat, v času rekreativnega odmora, na dvorišču.

"Božična čajanka v senci knjig«: Kate Westerlund: Božično praznovanje, Rebecca Harry: Snežkina božična želja; Ida Paradiž: Božičku je šlo vse narobe; Apryl Stot: Pokloni prijaznost in žarek luči. Otrokom so brale upokojene učiteljice, pripravile so tudi dejavnosti po branju. Koordinatorica: Teden je bil res praznično obarvan, vendar tudi zelo naporen z mojega vidika. Učenci so bili tudi manj motivirani po prvi uri, ko se je branje končalo. Mislili so, da je učenje za posamezen dan končano.

OŠ Vide Pregarc Ljubljana (5 mladih, 2 odrasla)

Johhny Leighton: Kje kaka medved: Učenci Centra Janeza Levca so obiskali šolsko knjižnico na šoli, kjer gostujejo. Mladi : knjige o medvedkih so lepe in da radi poslušajo pravljice. Odrasli: skrb za higieno je odlična tema za pogovor. Koordinatorica: Otroci so bili radovedni in aktivni. Veliko so pripovedovali o sebi in svojih doživljanjih. Razvrščali so knjige po ilustracijah in formatih. Pogovor o kakanju je bil zelo zabaven.

OŠ Cvetka Golarja Ljutomer (326 učencev, 132 odraslih)

Stuart Trotter- The big carrot: Učenec je prebral zgodbo v angl. drugim. Poslušalci so bili navdušeni! Mlajši so prosili za ponovno branje, starejši so se začeli javljati, da bi brali. Tako smo se odločili, da bomo vsak mesec prebrali eno angleško pravljico. Po branju pravljice so si učenci izdelali lutke in zgodbo zaigrali. Še posebej učenci iz 2. in 3. razreda so se popolnoma vživeli v svojo vlogo in z velikim navdušenjem zaigrali slišano zgodbo.

Peter Blight: Osamljena žirafa (branje v knjižnici); Nina Mav Horvat in Marta Bartolj: Ozimnica (kamišibaj); Svetlana Makarovič: Pod medvedovim dežnikom: Vsi učenci imajo motnje avtističnega spektra in ne govorijo (izgovorijo le posamezne besede). Učenci so sodelovali tako, da so med branjem opazovali ilustracije, s prstom pokazali na sličice po navodilu/vprašanju (npr. pokaži žirafa, kje je jež, kje je veverica ...). Po branju so listali knjigo in samostojno opazovali ilustracije. Všeč jim je bil rdeč dežnik, ki smo ga vključili pri branju pravljice Pod medvedovim dežnikom; z njim so rokovali, ga odpirali, zapirali, vrteli... zanimiv

pa jim je bil tudi kamišibaj (pravljica Ozimnica). Odrasli so pohvalili tudi izvedbo – vključitev kamišibaja, preko katerega je bila učencem vsebina knjige še bolj približana, predvsem pa jih je ta način motiviral k aktivnemu poslušanju.

Nina Mav Horvat in Marta Bartolj: Ozimnica (kamišibaj) Učencem je bila vsebina knjige zelo všeč. Ob njej so se sprostili, z zanimanjem poslušali ter aktivno sodelovali pri vprašanjih. Všeč so jim bile tudi ilustracije knjige, navdušila jih je tudi sama predstavitev knjige, saj smo ilustracije predvajali z pripravo »kamišibaja« ter ob soju sveč.

Zdravilno jabolko: Učenci, učitelji in ravnateljica so se odpravili v Splošno knjižnico Ljutomer: izvedli so dejavnost v okviru Medgeneracijskega branja in ga povezali z Unesco projektom Menjaj branje in sanje. Družili so se s članicami Bralnega kluba Ljutomer in jim predstavili kamišibaj.

Ingrid Babič Podržaj, Nika Gabrijelčič in Jana Tittl, O povodnem možu; Zbirka slovenskih ljudskih pravljic v lahkem branju, založba Risa. Obisk učencev v Domu starejših Ljutomer, mdr. so jim predstavili kamišibaj.

Ingrid Babič Podržaj, Nika Gabrijelčič in Jana Tittl, O povodnem možu; Zbirka slovenskih ljudskih pravljic v lahkem branju, založba Risa: Na naši šoli smo že drugo leto zapored gostili prijatelje iz DOŠ II Lendava in sicer pod naslovom »Medknjižnično srečanje med šolama OŠCG Ljutomer in DOŠ II Lendava«.

Julia Doria, Znanilci pomladi: Naši gostitelji v Lendavi so se zelo potrudili in nas presenetili z iskanjem skritih tulipanov, ki so skrivali črke. Učenci so se tako ob igri povezali, brali in si obenem ogledali okolico šole. Besedo, ki so jo sestavili – POMLAD, so izpostavili kot osrednjo temo, o kateri so nam tudi brali in pripravili uganke. Ob branju so vsebino prikazali na PPT predstavitvi. Po branju smo izdelali skupni plakat. Učenci so pobarvali znanilce pomladi (rastline in živali) in jih prilepili na plakat.

Svetlana Makarovič: Zajčkovno leto. Zgodba je bila nekoliko daljša, zato smo sproti obnavljali prebrano, da so sledili rdeči niti. Razložila sem jim tudi njim neznane besede (vrbovje, drobižek, livada, grmada, kres, orkester, vzplapolati ...). Dva učenca sta izvedla tudi krajšo dramatizacijo zgodbe in pri tem uživala, izvedli pa smo tudi likovno poustvarjanje.

Svetlana Makarovič: Zajčkovno leto, na OŠ STROČJA VAS, kabinet za dodatno strokovno pomoč: Knjigo smo brali z učencema, ki imata dodatno strokovno pomoč. Čas branja jima je predstavljal sprostitev in spremembo ustaljene rutine poučevanja. Med poslušanjem sta urila koncentracijo, preizkusila pa sta se tudi v branju, preko katerega smo urili tehniko branja (upoštevanje ločil, tempo branja...). Težjo vsebino smo sproti pojasnjevali. Glede na odziv učencev in čas poustvarjanja je bila zgodba zanimiva predvsem iz zajčkove posebnosti (brez repa). Ker je celotna ura potekala drugače, smo za prostor poustvarjanja izbrali tablo (po želji učencev).

Pesmi Marka Kočarja in Antonija Žerdin, Lesi, naša sreča: Teden otroka, ki je bil tudi v središču nacionalnega meseca branja, smo povezali z medgeneracijskim branjem. Gostili so dijake s Srednje šole za gostinstvo in turizem Radenci. Na kuharski delavnici smo skupaj pripravili slastno vaniljevo kremo in osvežilni sadni sladoled, potem pa smo se odpravili na raziskovanje Ljutomera in bodoči turistični vodički sta nam predstavili znamenitosti in skrite koticke mesta. Med sprehodom so vključili tudi branje pesmi naših rojakov in s tem izvedli še delavnico medgeneracijskega branja. Branje pesmi domačih pesnikov pri dijakih razvija spoštovanje do kulturne dediščine in literarnega izročila ter spodbuja ohranjanje in negovanje jezikovne in literarne kulture.

Fran Levstik – Martin Krpan (Lahko branje) Po zemljevidu Slovenije smo iskali Vrh pri Sveti Trojici in ugotovili, da imamo v Sloveniji več krajev z imenom Sveta Trojica. Prav tako jih je

bilo zanimivo opazovati, kako so po branju reševali križanko in si medvstniško pomagali. Učenci si želijo več takšnih srečanj. Starejši učenci pa so bili najbolj veseli, ker so končno enkrat mlajši brali njim.

Marko Kravos: Hiša selivka: Starejši učenci (6. in 7. razred) so knjigo brali mlajšim učencem (2. in 4. razred). Učenci so med branjem ilustracije pokazali vsem učencem. Po končanem branju smo razdelili čaj in začeli pogovor o knjigi. Učence sem spraševala o sami vsebini knjige ter kaj jim je bilo v knjigi všeč, ali bi morebiti spremenili konec zgodbe. Po prijetnem pogovoru je prišel čas za ustvarjanje. Vsak učenec je moral narisati vrt, kot si ga je predstavljal po prebrani zgodbi. Učencem sem dejala, da naj pustijo domišljiji prosto pot in naj bodo ustvarjalni ter kreativni. Dela so se lotili z veseljem.

Marko Kravos: Hiša selivka: Medvrstniško branje, kjer so se učenci 2., 3. in 4. razreda z NIS povezali z učenci 6. stopnje PPVI, je bila bogata in poučna izkušnja za vse nas. Mlajši učenci so se z zanimanjem in radovednostjo podali na obisk v drug razred. Usedli so se poleg starejših učencev in pozorno prisluhnili branju. Knjigo Hiša selivka sva učencem prebirali učiteljici sami. Ob tem so si ogledovali ilustracije iz knjige, ki so bile sočasno projicirane preko diaproyektorja. S takšno obliko branja in poslušanja zgodbe so učenci krepili socialne veščine, kot so poslušanje, strpnost in spoštovanje mnenj. Še najbolj pa so učenci uživali, ko so si na koncu lahko skupaj pripravili sadno solato v učni kuhinji.

Ti si moje srce: Učenci so bili navdušeni, še posebej ker sta jim zgodbo pripovedovala učenca. Všeč jim je bila zgodba, pa tudi ilustracije, katere so lahko spremljali ob pripovedovanju.

MG branje veliko pomeni starejšim učencem, ki so v vlogi bralcev, pripovedovalcev.

Marsikateri od učencev, tako premaguje strah pred izpostavljenostjo in javnim nastopanjem ter krepí svojo samozavest. Popestri pa tudi pouk mlajših učencev, ki v svojih starejših prijateljih vidijo svoje vzornike, in zato še z večjim zanimanjem prisluhnejo zgodbi.

Veliko revij in knjig, Karel Hroch: O goskici, ki se je učila peti. Celo šolsko leto, branje čtiva je povsem različno, od knjig/pravljic, do prebiranja preprostih zanimivih knjižic, ki spodbujajo radovednost ter prebiranje revij. Vsi učenci so otroci s posebnimi potrebami. Način branja je povsem različen; včasih berem jaz, drugič bere vsak en odstavek (poved), branje v dvojce ...

Slovenska ljudska: O Kralju Matjažu, Slovenska ljudska: O treh sinovih, Majda Baligač: Zarja in njena čustva (poglavje o veselju), M. C. Butler, T. Macnaughton: Nekega zimskega dne, Ada Tomaseting: Duluka in Dolganoga, Katarina Sokač: Novoletna smrečica, Peter Svetina: O mrožku, ki si ni hotel striči nohtov. Bralnih srečanj v obliki bralnega kviza so se udeleževali učenci, ki obiskujejo osnovno šolo z nižjim izobrazbenim standardom. Srečevali smo se v kotičku za sproščanje v šolski knjižnici. Za posamezno srečanje sem izbrala ustrezno zgodbico, primerno za vse učence in povezano z aktualnim dogajanjem (letni časi, čustva, praznovanja itd.). Pripravila sem tudi vprašanja, na katera so potem učenci odgovarjali. Vprašanja so bila vedno v dveh zahtevnostnih sklopih in sicer zelo preprosta vprašanja za mlajše učence in zahtevnejša vprašanja za starejše učence. Vodili smo evidenco, kdo je največkrat pravilno odgovoril. Učenec z največ pravilnimi odgovori je dobil nagrado.

Damjan J. Ovsec, Velika knjiga o praznikih. Praznovanja na Slovenskem in po svetu

Prebrali smo tudi: Pesmi Franceta Prešerna (lahko branje), Adi Smolar, Jaz ne grem v šolo, Dom je tam, kjer je srce (lahko branje). Učenci so že navajeni bralnih srečanj, ki jih poimenujemo BRALNE ČAJANKE, saj si vedno zraven pripravijo še topli napitek. Uživajo ob poslušanju različnih zgodb, se pri tem sprostijo in umirijo. Učencem s posebnimi potrebami, ki obiskujejo posebni program vzgoje in izobraževanja in ne berejo samostojno, ta srečanja veliko pomenijo in se jih zelo veselijo.

OŠ Murska Sobota IV (114 mladih, 38 odraslih)

Igor Karlovšek: Preživetje: Tokrat smo vsi vključeni brali knjigo najprej doma, potem pa smo se na druženju preko branja posameznih odlomkov dotaknili tistih delov, ki so nas najbolj prevzeli, prebrano smo potem povezovali z lastnimi izkušnjami (osamljenost med vrstniki, načini, kako se vključimo v družbo ...) in razmišljanji, vrednotenji. Vesela sem bila, da je bil med starejšimi bralci različen spekter bralcev (tudi učiteljica športa). Najprej smo načrtovali srečanje samo 1x, a smo na željo učenek prišli na druženje še enkrat in še vedno znova odpirali različne poglede.

Podgoršek, M., Medo reši vsako zmedo, Child, L., Za šolo sem absolutno premajhna, Stajniko, A., Prav zabaven dan. Koordinatorica: Pozitivna izkušnja, ko so učenci postali "knjižničarji", na prostem in šolski radijski uri, s katero smo stopili v NMSB. Učenci so z navdušenjem pripravljali bralne zabojčke, prebirali povzetke knjig ali posamezne strani in tako nevede brali. Lepo je bilo videti, kako sprememba prostora spodbudi učence 1. vzgojno-izobraževalnega obdobja k poslušanju, listanju knjig. Prav tako je pozitivno bilo to, da so "poslušalci" sami izbirali slikanice, ki bi jih želeli poslušati, poleg tega pa so se učili tudi medsebojnega usklajevanja želja in tako urili socialne veščine.

Barbara Hanuš: Križkraž po Sloveniji in ostalih pisateljičinah delih: Zelo veseli smo bili obiska pisateljice Barbare Hanuš, ki nas vedno znova pozitivno preseneti in navduši. Pisateljica na zelo zanimiv način, tudi s pomočjo ponazoril, vizualnih opor, številnih pripomočkov, kar je pri naši populaciji zelo pomembno, predstavlja svoja dela in zbudila zanimanja pri učencih in učiteljih.

Hans Hagen: Lizina najljubša babica: V mednarodnem mesecu šolskih knjižnic se je naša knjižnica preselila v Center starejših Murska Sobota. S seboj smo vzeli več knjig. Prisotni so izbrali knjigo *Lizina najljubša babica*. Starejši so brali, mlajši poslušali pripovedovanje starejših, oboji si še želijo takšnih srečanj.

Lučka Kajfež Bogataj: Planet, ki ne raste. Knjiga je bila kar zahtevna, zato tudi dve srečanju, potrebnih je bilo kar veliko poenostavitev, razlag besedišča, vizualnih in drugih opor, da smo lahko vsebino čim bolj izkoristili. Je pa srečanje ob tej knjigi odprlo drugačne pogled na knjige, ki so lahko vir informacij in učenja ter drugačne pristope k branju tovrstnih knjig.

Svetlana Makarovič: Škrat Kuzma dobi nagrado: Izvedli smo bralno-družabno srečanje s člani Planiskega društva Matica. Po uvodnem zabavnem in gibalnem delu smo v skupinah prebrali knjigo Škrat Kuzma dobi nagrado.

O prebranem smo se potem pogovarjali, predstavljali svoje nagrade, uspehe in vse to prenesli v svet pohodništva, planinarjenja, kjer smo ugotovili, da je največja nagrada varen povratek domov.

Mojiceja Podgoršek Maša obišče šolsko knjižnico, Mojca Opesnik: Tudi knjigo boli glava, Lorena Moreti Volk in krokodil, Miha Mazzini Zelena pošast, Vesna Radovanovič Gnezdo. V popoldanskem času 23. 4. smo z učenci, ki so si z usvojeno BZ, pridobili vstopnico na NOČ KNJIGE, obiskali vzgojno skupino v Centru šolskih in obšolskih dejavnosti v Murski Soboti. Branje v za nekatere novem okolju, za vse pa nova izkušnja, nov bralni prostor izven šole. Tokratni obisk in druženje izven šole s knjigo in ob knjigi je bilo nekaj neprecenljivega in knjiga je morda prav tisti most, ki ima moč povezovanja, druženja, ustvarjanja, popestritve dneva.

Mojiceja Bonte: Kobilica Tilica se dolgočasi. Koordinatorica: Taka srečanja so dobro sprejeta. Ker so na prostovoljni bazi, pridejo res tisti, ki si tega želijo in potem v razred prenesejo izkušnjo, o tem pripovedujejo in morda navdihujejo sovrstnike. Na skupna branja radi

prihajajo tudi učenci Romi, kar dokazuje, da si tudi ti učenci želijo poslušati, želijo, da jim nekdo bere, sigurno pa doda svojo noto bralna blazina in branje učenk.

CVIU Velenje, 2 skupini: (35 mladih, 20 odrasli)

Christine Naumann- Villemin Laurent Simon: Knjiga, ki ni marala otrok. Mladi so obnovili svoje znanje o ravnanju s knjigami. Zanimivo jim je bilo potovanje s pomočjo branja v svet domišljije.

Barbara Bajd: Kranjska Sivka: Mladim je bilo všeč branje poučne knjige. Spoznali so življenje čebel in njihov pomen za naš obstoj. Odraslim se je zdel izbor knjige zelo dober. Pohvalili so izvedbo ure branja.

Anja Štefan; Kotiček na koncu sveta, Barbara Bajd: Tri dvoživke, Bina Štampe Žmavc; Nebeške kočije. Učenci so pozorno poslušali branje upokojenk. Odraslima je bilo lepo in sta vprašali: »Kdaj bo naslednje srečanje?«

Skupaj: 59 srečanj